

Uzaktan Eğitim

Uzaktan Eđitim Nedir? Bilgi, g¼n¼m¼ ekonomisinde toplumlaryn rekabet g¼Ålerini ve geliþmiþlik d¼zeylerini belirleyen en ¼nemli unsur haline gelmiþtir. Bilgi ekonomisine geÅiþte eđitimden sađlýða kadar her alanda biliþim teknolojileri kullanýlarak insan kaynaklaryn geliþtirilmesi ve yaþam boyu eđitim ¼ncelikli ¼nem taþymaktadýr (2. Biliþim Bursu, 2004). C deđiben teknolojik yapýlanmalar k¼resel eđitimde yaygýn ve ortak ÅÅ¼z¼mlerin geliþtirilmesine olanak verirken, ayný zamanda bireylerden beklentilerin hýzla artmasýna, eđitim kalitesinin uluslararası standartlar iÅinde deđerlendirilmesine yol aÅsmaktadýr (Erbarut, 2003). Y¼z y¼ze eđitimin (¼rg¼n eđitim) temel ¼desi olan ¼drenci-eđitimci iletiþiminin, uzaktan eđitimde kýsmen yerini alabilmesi iÅin, yeni yaklaþýmlardan yararlanýlmalydýr. Uzaktan eđitim teknolojisi, uzaktan eđitimi, y¼z y¼ze eđitime bir alternatif olarak sunmak iÅin, b¼y¼k bir hýzla geliþmektedir. Eđitim programý sayesinde ¼drenciler eđitim programýnýn tamamýný veya bir kýsmýný eđitim veren kurum merkezinden uzaktaki bir cođrafi konumda tamamlayabilmektedirler (Volery ve Lord, 2000; USDLA, 2006). Uzaktan eđitim, gerek geleneksel y¼ntemlerle ÅÅ¼z¼lemeyen eđitim sorunlaryn ÅÅ¼z¼m arayýplarýndan biri olarak kabul edilmesi, gerekse sađladýđ olanak ve esneklikler nedeniyle yaygýnlaþmaya devam ederken ortaya Åýkacak problemlerin ÅÅ¼z¼m¼n¼ de beraberinde getirecek biÅimde geliþmektedir (2. Biliþim Bursu, 2004). Uzaktan eđitim, uzaktan ¼renme ve uzaktan ¼retim terimleri sýk sýk birbirleri yerine kullanýlmaktadýr. Bu terimlerin aÅýklamalary birbirine benzer yapýlmaktadýr. Kazmer ve Caroline (2004) â€™e g¼re uzaktan eđitim; kipilere Åsalýþmak iÅin rastlanýr fýrsatlar verir fakat uzaktan eđitim kipilerin kopullary ya da mesleki zorunluluklar ile ilgilenmez. Bu y¼zden uzaktan eđitim ¼nceleri â€œmektupla ¼retimâ€• kelimesi ile ep anlamlý olarak kullanýlýrken daha sonralary eđitim televizyon ile birlikte kullanýlmýþtir. Ama esas b¼y¼mesi videoyu, telekonferans sistemini, e-mail ve interneti de iÅeren iletiþim teknolojileri aracýlýđy ile olmuþtur. Uzaktan eđitim, yetipkinler ve ¼niversitelere uzak mesafelerde yerleþik ¼drenciler iÅin uygun bir eđitim sistemidir. Bununla birlikte, Å uzaktan eđitim, T¼rkiye gibi geliþmekte olan ve ¼niversite sayýsý yeterli olmayan ¼lkelerde, daha Åok ¼drenciye ¼niversite eđitimi sađlamada etkin olarak kullanýlabilir (Yazýcý ve Altap, 1999). Arapýrmacylaryn yaptý tanýmlardan yola Åýkýlýđýmýzda uzaktan eđitimi; ¼retici ve ¼renenin fiziksel olarak farklý mekanlarda olduđu, ¼renimleri hýz ve kapasitelerine g¼re ayarlayarak, eđitim teknolojilerinden yararlanarak, verimli ve kaliteli bir þekilde ¼renme - ¼retme etkinliklerini sađlamaya yarabilecekleri bir eđitim sistemi olarak tanýmlayabiliriz (Keegan, 1996; Apkar, 1996; Volery ve Lord, 2000; Alkan, 1996). Baplyca uzaktan eđitim teknolojileri olarak mektup yoluyla ¼retimden, basýlý materyal, radyo, televizyon, audio ve video kasetler, Åokluortam, bilgisayar destekli eđitim, elektronik posta, internet, veritabanlary, uydu teknolojileri ve videokonferanstan sanal gerÅeklik olarak geniþ bir yelpazede karþýmýza Åýkmaktadýr. Å Sýnyflandyracak olursak Etkileþimli Etkileþimsiz olarak ikiyeÅ ayýrabiliriz. Å Å Internet ve iletiþim teknolojilerindeki geliþmeler uzaktan eđitimde maliyetin d¼p¼r¼lmesinin yaný syra, etkileþim, zengin g¼rsel materyal kullanýmý ve epzamanly-farkly zamanly uygulama olanaklar sađlamýþtir. Eđitimde etkileþim ve iletiþim Åok ¼nemlidir. Uzaktan eđitim teknolojileri ilk kullanýlmaya baþlandýđynda genellikle etkileþimli deđilken geliþen teknoloji ile ¼renen-¼retici, ¼renen-¼renen ve ¼renen-¼retici materyal etkileþimini artýr. Å Etkileþimli uzaktan ¼renme sistemleri etkileþimin Senkron (Ep zamanly)Å Å ve Asenkron (Ep Zamansyz) biÅimde olmasýn iki kategoride ele alýnabilir. Uzaktan eđitimde Canly yayyn (Multi cast / Unicast-Broadcasting), ve Talep ¼zerine yayyn (on Demand) t¼rlerine g¼re etkileþim birebir-Åsift y¼nl¼, birden-Åsoða tek y¼nl¼ olabildiði gibi g¼n¼m¼ teknolojileri ile birden-Åsoða Åsift y¼nl¼ etkileþim ve iletiþim m¼mk¼n olmaktadır. Her Åýkan yeni teknoloji ile yeni bir uzaktan eđitim modeli ortaya Åýkmýþtir Kullanýlacak teknolojiler metin, ses, g¼r¼nt¼ ve elektronik ortam gibi deđipik ortamlarda farkly uzaktan eđitim amaÅly kullaným potansiyeline sahiptir. Tablo 1 â€™de Uzaktan Eđitim Uygulamalary Teknolojilere sýnyflandyrylmýþtir. Å Tablo1 :Å Farkly ortam ve eđitim potansiyeli arasýndaki karþýlýkly ilipki[1]Å Å SýnyflarTeknolojilerUzaktan UygulamalaryMetin (Text)Å Basýlý material (print) Å Bilgisayarlar â€œ Ders ¼niteleriâ€œ Destekleyici materialâ€œ corresponde tutoring â€œ Databases â€œ elektronik yayyncýlyk (electronic publishingSes (Audio)Å Kasetler, Å RadyoTelefon ProgramlarTelephone tutoring,AudioconferencingG¼r¼nt¼ (Video)Yayimlama (Broadcasting) Video kasetleri / diskleriKablo / fiber optikuydumikrodalga videoconferencing ProgramlarslervideoconferencingElektronik ortam (Computing)Bilgisayarlar telefonfiber optic / uyduISDNCD-ROM, CD-I (Interactive CD), CD-V (video CD)Å Bilgisayar Destekli Å-ðretimâ€œ elektronik postaâ€œ computer conferences, â€œ audio-graphics, â€œ databases â€œ multimediaGenel ola zaman basýlý materyaller, ipitsel araÅlar, televizyon ve teknolojileri ve biliþim teknolojileri, uzaktan eđitimde iletiþim ortamlary olarak karþýmýza Åýkmaktadýr.Å Uzaktan eđitim programýný tasarlarken hangi teknolojiyi kullanacađýmýza karar vermeliyiz. Teknolojilerin programa uyumu veÅ birbirleri ile arasýndaki fark iyi deđerlendirilmelidir. Teknolojinin avantaj ve sakýncalaryna Tablo 2 â€™de deđinilmþtir. Å Å Å Tablo 2 : Uzaktan Eđitim Teknolojilerinin Karþýlaþýmlary[2] TeknolojiAvantajlarSakýncalar MateryalTaþynabilir, ucuz, eriþimi kolay, iyi organize edilmþ.Materyalin g¼nderimi ve tesliminde gecikmeler olabilir. Derslere ilgi d¼p¼kt¼r.Video kaset(CD-ROM ve DVD ortamynda da aktarýlabilir)Taþynabilir, hareketli g¼r¼nt¼ ve ses iÅserir. Å-ðrenenlerin iÅeriði VCR cihazlary yoluyla kolayca g¼zden geÅirmeleri olanaklydýr.Tekd¼ze ders anlatýmý t¼r¼nde s eđilimi vardýr. YÅserik ilginÅ olmadýđy ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir.Video konferansÅ Å Å G¼r¼nt¼ aktarýmý yoluyla ¼retim elemaný ve ¼renenler arasýnda epzamanly ve iki y¼nl¼ bađlantý kurulur. Geliþmiþ teknolojiye s sistemlerle yeterli ses ve g¼r¼nt¼ kalitesi sađlanýr.Pahalýdýr. Å-zel ortam hazýrlanmasýn gerektirir. Etkileþim sađlanýr an desteklenmelidir. D¼p¼k teknolojili sistemlerde g¼r¼nt¼ kalitesi zayýf olabilir.Akýþkan Video (Streaming Video) veya SunumlarG¼r¼nt¼ veya grafik ve ses aktarýmý sađlar. Ylgiyle izlenebilir. Materyalin tekrar izlenmesi olanaklidir. Bant Åsoðaltma gerektirmeksizin g¼ncelleþtirilebilir. Åcetimi video kadar zaman almaz.Tekd¼ze ders anlatýmý t¼r¼nde sunu eđilimi vardýr, iÅserik ilginÅ olmadýđy ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir. Å-ðretim elemanýn sunum pla gerektirir. Å-drencilerin yeterli kapasitede bilgisayar ve internet bađlantýsý olmalıydyr.WebBilgisayara ÅsevrimiÅi olarak her an her yerden eriþilebilir. Åþepitli ders y¼netim yazýlymlary ile (sohbet, ilan panosu vb.) iletiþime tepvik eder.Bilgisayara eriþim ve temel bazý teknik bilgiler gerektirir.ÅþevrimiÅi tartýþma araÅlarý, Ylan Panolarý, Sohbet oturumlaryÅ-ðretim elemaný ve diđer ¼drencilerle ÅsevrimiÅi bađlantý sađlanýr. Senkron (sohbet) ya da asenkron (duyuru panosu) olabilir. Tartýþmalar dahil edileb G¼r¼nt¼mler sýnyrydyr. Hýzly ve dođru klavye kullanýmý gerektirir. Elektronik PostaÅ Kullanýmý kolay ve ucuzdur. Bilgisayar ve temel bilgisayar teknolojisi bilgisi gerektirir. Å Å Å

Uzaktan eğitim, uzaktan Öğretim, e-Öğrenme, uzaktan Öğrenme, aŞşık Öğrenme, dađýtık Öğrenme, eþzamanlı Öğrenme, uzaktan Öğrenme, esnek Öğrenme gibi kavramlar Öğrenci ve Öğretmenin fiziksel olarak ayrı yerlerde oldukları bir eğitim s¼recini tanımlamak iŞsin kullanılan kavramlardan bir kaŞşıdır. Uzaktan eğitim kavramı, bu kavramlar arasında y¼llardır en yaygın kullanılanıdır. Uzaktan eğitim, fiziksel olarak ayrı ortamlarda yer alan Öğretme ve Öğrenme s¼releşlerini AŞok g¼zel bir şekilde tanımlamaktadır. Ancak son yıllarda e-öğrenme kavramı özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlandı (Picciano, 2001). Her ne kadar uzaktan Öğrenme ve uzaktan eğitim kavramları birbirlerinin yerine kullanılıyorsa da, uzaktan Öğrenme kavramı Öğreneni daha AŞok vurgulamaktadır. Gerçekten de son yıllarda Öğrenci-merkezli Öğrenme kavramı, Öğrenme etkinliği uzaktan olsun olmasın, her türlü eğitim ortamı iŞsin yaygın olarak kullanılmaya başlandı. Öğrenci merkezli Öğrenme kavramı Öğrencinin kendi Öğrenme etkinliği ile ilgili olarak sorumluluk aldığı ortamları kullanılmaktadır. Uzaktan gerçekleştirilen Öğrenmelerde Öğrenciye b¼y¼k sorumluluklar d¼şmektedir. Bu yüzden de uzaktan Öğrenme kavramı bu tür ortamlar iŞsin daha uygun bir terim gibi gör¼lmektedir. Uzaktan Öğrenme Kavramları: Uzaktan eğitim: Farklı mekanlardaki Öğrenci, Öğretmen ve eğitim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiği resmi veya kurumsal bir eğitim faaliyetidir. Uzaktan Öğrenme: Öğretici ve Öğrenenin fiziksel olarak ayrı ortamlarda bulunduğu durumlarda gerçekleştirilen Öğrenme etkinlikleridir. Sanal sınıf: Belli bir AŞeride bir AŞzerinden Öğrenmek amacıyla oluşan grup. e-Öğrenme (e-Learning): İnternet, bir AŞ veya sadece bilgisayar yolu ile gerçekleştirilen Öğrenmelerdir. m-Öğrenme (m-Learning): Mobil iletişim araçları yolu ile gerçekleştirilen Öğrenmelerdir. Web tabanlı uzaktan eğitim: Web teknolojileri kullanılarak gerçekleştirilen uzaktan eğitim etkinlikleridir. Yaşam boyu Öğrenme: Bireyin, yaşamı boyunca sürekli bir Öğrenme etkinliği iŞsinde olması durumudur. Eþ zamanlı (senkron) Öğrenme: Farklı mekanlardaki bireylerin, aynı anda AŞift y¼nl¼ iletişim teknolojileri yardımıyla sanal ortamda bir araya gelip gerçekleştirdikleri Öğrenme. AŞzvirim iŞsinde Öğrenme: Bir AŞzerinden sunulan iŞserikle gerçekleştirilen Öğrenmelerdir. AŞ Eþ zamanlı (Senkron) uzaktan eğitim: Öğrenenlere hem farklı zamanlarda hem de farklı ortamlarda sunulan eğitimdir. Karma / Harmanlanmış (Blended) eğitim: Her türlü teknolojinin kullanılabildiği, geleneksel ve uzaktan eğitimin farklı modellerinin bir araya getirilerek d¼şlenildiği eğitimdir. Geleneksel eğitim: Aynı mekan ve zamanda yapılan formal eğitimdir. Eğitim: En geniş anlamıyla eğitim, toplumdaki AŞerilerin iŞsinde s¼recinin bir parçasıdır. Formal eğitim, amaŞşlıdır; AŞnceden hazırlanmış bir program AŞerisinde planlı olarak yapılır; Öğretim yoluyla gerçekleştirilen Formal olmayan (informal) eğitim, yaşam iŞsinde kendiliğinden oluşan bir s¼releştiir. Planlı ve amaŞşlı değil, gelişig¼zeldir. AŞ-öğrenme Y¼netim Sistemi (LMS: Learning Management System): Farklı zamanlı veya harmanlanmış eğitimde Öğrencilerin ders se¼imini ve derse katılmasına, iŞseriklerin sunulmasına, AŞilme ve değerlendirme yapılmasına, kullanıcı bilgilerinin izlenip raporlanmasına olanak sağlayan bir Y¼netim yazılımıdır. Y¼şerik: Uzaktan eğitimde belli standartlarda hazırlanarak Öğrenciye sunulan, belirlenmiş eğitim s¼resi iŞsinde Öğrenilmesi hedeflenen edisel konu materyalidir. Eğitim: Geleneksel eğitimde eğitimi veren ve değerlendiren kişidir. Uzaktan eğitimde ise eğitimin verilmesinden, Öğrencilerle iletişimin kurulmasından etkileşimli ortamlarda y¼rl¼lecek etkinliklerden, s¼navların verilip değerlendirilmesinden ve bunların Y¼ntemlerinin belirlenmesinden sorumlu olan kişidir. T¼rkiye'de Uzaktan Öğretim Alanındaki Uygulamaları Öğretim Alanında 3 aşamaya s¼ny¼flandırabiliriz: 1) Tartışma ve Alanda Öğreniler Oluşturma (1927 -1961) 2) Orta Öğretim Alanındaki Uygulamalar (1961- 1974) 3) Y¼ksek Öğretim Uygulamaları (1974 - ...) 1) Tartışma ve Alanda Öğreniler Oluşturma (1924 -1961) 1924 yılında "Yabancı Uzman Raporları" ile J. Dewey'in Öğretmen yetiştirme konusunda uzaktan eğitimi teklif etmesi, uzaktan eğitim kavramıyla tanışmamızı sağladı. 1927 yılında "İkinci teklif ise, okuma-yazma öğretimi iŞsin "Muhabere Yoluyla Tedrisat" uygulamasıdır. Yurdumuzda inceleme yapan komisyonun hazırladığı raporun, eğitimle ilgili b¼y¼k m¼nde, okul AŞşılması ekonomik g¼rl¼lmeyen yerlerde oturanların, teknik bilgi ve genel kültürlerini geliştirmek iŞsin mektupla Öğretim kurslarının AŞşılması ile ilgili AŞnerilmiştir. 1950 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fak¼ltesinde, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstit¼sünde, Y¼ Bankasının desteği ile bir bankacılık kursu AŞşılması ve bu kursunda uzaktan eğitimle yapılması d¼ş b¼y¼n¼lm¼þ ancak ge¼şirilememiştir. 1960 yılında 61 M¼-M (Mektupla Öğretim Merkezi) kurularak, AŞ Mesleki ve Teknik AŞ alanlarla s¼ny¼rl¼ olmak üzere b¼y¼nyesinde deneme faaliyetine başlandı. 1962 yılında Merkez Y¼netmeliði oluşturularak, tanımı, AŞnemi, amacı ve ilerlemesi istenenler iŞsin tercih edilebilir bir yol olduğu ilk kez resmen belgelendirilmiştir. 2) Orta Öğretim Alanındaki Uygulamalar (1961-1974) Türkiye'de Uzaktan Eğitim Anlayışının Kavramsal Boyutundan AŞşıkarak Uygulama Boyutuna ge¼şmesiyle uygulamaların başlangıçını oluşturan d¼şnem olması nedeniyle en önemli gelişim s¼reci olarak g¼ze AŞarpmaktaysa da uygulamalar ilk ve orta Öğretim d¼zeyinde s¼ny¼rl¼ kalmıştır. 1961 yılında MEB tarafından Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuş, bu AŞalışmalar 1966 yılında Genel M¼d¼rl¼k d¼zeyinde AŞ AŞrg¼tlenecek sistem AŞ AŞrg¼n¼ eğitim alanında yaygınlaştırmıştır. 3) Y¼ksek Öğretim Uygulamaları (1974 - ...) 1974 yılında Mektupla Y¼ksek Öğretim Kurulmuştur. Bu gelişim yerini daha sonra Yaygın Y¼ksek Öğretim Kurumu'na bırakmıştır. Ancak, bu gelişim de başlangıçta 1974 yılında Deneme Y¼ksek Öğretim Okulu, 8 Mayıs 1974 yılında Türkiye'de k¼l¼ bir uzaktan eğitim kurumunun amacı ile kurulmuştur. 1975 yılında Mektupla Y¼ksek Öğretim Merkezi ve Deneme Y¼ksek Öğretim Okulu projeleri yetersiz olduğu gerekçeyle sona erdirilmiş, aynı yıl Yaygın Y¼ksek Öğretim Kurumu kurulmuş, sona erdirilen Deneme Y¼ksek Öğretim Okulu projesi Öğrencileri bu kuruma devredilmiştir. 1979 yılında YAYKUR'un istenilen yaygınlık ve gelişimi sağlamadığı gerekçeyle AŞalışmalarına son verilmiştir. 1981 yılında y¼rl¼rl¼de giren 2547 sayılı Y¼ksek Öğretim Yasası ile Ankara Üniversitesi b¼y¼nyesinde bir AŞşık Öğretim Fak¼ltesi AŞşılmıştır. Bu fak¼ltesi, uzaktan eğitim konusunda Öğretimi yaygın hizmetleri vermektedir. 1980 ve 1990 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet veren Okul Radyosu Okulu AŞrg¼n¼ eğitimini desteklerken, isteyen herkese yaygın eğitim olanağı sağlamıştır. MEB Eğitim Teknolojileri Genel M¼d¼rl¼k b¼y¼nyesinde AŞad n¼fus d¼şündeki kalan bireylere uzaktan eğitim veren kurumlar ise; 1992 yılında kurulan orta Öğrenim diploması veren AŞşık Öğretim Lisesi, 1997 kuruluşu, 1998 yılında Öğretime başlayan ve 6., 7. ve 8. yıllarının AŞsunarak ilk Öğretim diploması veren AŞşık Yüksek Öğretim Okulu, Elektrik tesisat AŞşılığı sertifikası veren Mesleki ve Teknik AŞşık Okulu'dur. Kaynak: [1] Evaluating Digital Distance Learning Programs and Activities: Studies, Practices, and Recommendations, World Bank Institute of the World Bank, October 2001.

[2] <http://training.ifas.ufl.edu/deft/develop/tech.htm>

Türkiye Bilim Vakfı 2003 yılında hazırlanan E-Öğrenme Kılavuzu

Salih Gökçe, "Eğitimi İyileştiren Ekiplerinde Öğrenenlerin Sorun Çözerek Öğrenmeyle İlgili Tutum ve Görüşleri", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst., Uzaktan Eğitim A.B.D., 2007 (Yüksek Lisans Tezi)

Â